

ชื่อวิทยานิพนธ์ : จริต ๖ กับความเข้าใจชีวิต : กรณีศึกษาศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัย : นางสาวสันทยา ประภารัตน์

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธศาสตร์และศิลปะแห่งชีวิต)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

- : พระเอกภักทร อภินันโท, ผศ.ดร.
- พธ.บ(การสอนสังคม), พธ.บ(ภาษาอังกฤษ),
M.A.(Clinical Psy), Ph.D.(Psy.).
- : ผศ.ดร. สิริวัฒน์ ศรีเครือดง,
พธ.บ., M.A., Ph.D. (Psy.).
- : ผศ.ดร.ประยูร สุขะใจ,
ป.ธ.๓, พธ.บ., B.J., กศ.ม., M.A., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรม จริต ๖ และระดับความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ที่ศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์๒) ปทุมธานี ๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลและจริต ๖ ต่อความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ที่ศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์๒) ปทุมธานี ๓) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจริต ๖ กับความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ที่ศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์๒) ปทุมธานี จำนวน ๒๐๔ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) สถิติที่ใช้ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบความแตกต่างในระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมและการรู้คิดเกี่ยวกับสุขภาวะด้านต่างๆ ด้วยค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ตามด้วย One Way ANOVA และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ระดับจริต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี พบว่า มีพุทธจริตอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ สัทธจริต ส่วนราคจริต

โทสจริต และมีโมหจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยส่วน วิตกจริตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ตามลำดับ

ระดับความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธะเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี พบว่า มีความเข้าใจชีวิตด้าน อนิจจังมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความเข้าใจชีวิตด้านทุกขัง ส่วนความเข้าใจชีวิตด้านอนัตตา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

สรุปผลการเปรียบเทียบปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลและระดับความเข้าใจชีวิต พบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล แตกต่างกันมีลักษณะจริต ๖ แตกต่างกัน ส่วนความเข้าใจชีวิตไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการ ศึกษา ความสัมพันธ์ ระหว่าง จริต ๖ ผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธะเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี กับความเข้าใจชีวิต พบว่า ผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธะเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ที่มีลักษณะเป็นพุทธิจริต และ สัทธาจริต มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจชีวิต ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติส่วนที่มีลักษณะเป็นราคะจริต โทสจริต โมหจริต และวิตกจริตมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจชีวิต ในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัย ทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่าง จริต ๖ และความเข้าใจชีวิต ซึ่งจะ สามารถนำมาพัฒนาจริตให้รับรู้ตามสภาพความเป็นจริงโดยการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน อีกทั้งยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้พัฒนาในการสอนวิปัสสนากรรมฐานได้

Thesis Title : SIX CARITAS AND UNDERSTANDING OF LIFE:
A CASE STUDY OF THE YOUNG BUDDHISTS
ASSOCIATION OF THAILAND CHALERM PRAKIAT
CENTER (02) AMPHOE KHLONG LUANG, PATHUMTHANI

Researcher : Miss Santhaya Prapharat

Degree : Master of Arts (Buddhism and Arts of Life)

Thesis Supervisory Committee

: Phra Akapat Abhichanto, Asst. Prof.
B.A.(Eng.), M.A. (Clinical Psy),
Ph.D.(Psy.).

: Asst. Prof. Dr. Siriwat Srikrueadong,
B.A., M.A., Ph.D.

: Asst. Prof. Dr. Prayoon Suyajai,
Pali III, B.A., B.J., M.A., M.Ed., Ph.D.

Date of Graduation : 31 March 2013

Abstract

This is a quantitative research and the purposes of the research are threefold: (1) to study the level of Carita (Character) and level of understanding in lives of Vipassana (Insight meditation) practitioners from Young Buddhists Associations of Thailand, Center 02, (2) to study the comparison of personal basic factors and Carita toward the understanding in lives of Vipassana practitioners from Young Buddhists Associations of Thailand, Center 02, and (3) to study the correlation of Carita and the understanding in lives of 204 Vipassana practitioners from Young Buddhists Associations of Thailand, Center 02.

The tool used in this research was questionnaire and the data obtained was analyzed by frequency distribution, percentage, mean and S.D. The test of differ between level of opinion in behavior and meta-cognition were also analyzed by t-test, F-test, One Way ANOVA and Pearson's Correlation Coefficient.

The results show as follows:

Buddhi-carita was found to be the highest level among the Vipassana practitioners from Young Buddhists Associations of Thailand, Center 02. Saddha-carita was in the second. As for Raga-carita, Dosa-carita and Moha carita, the mean was at low level and the last one was Vitakka-carita.

Furthermore, the level of understanding in lives of Vipassana practitioners from Young Buddhists Associations of Thailand, Center 02 was found that they understand Aniccata the most. Dukkata was followed in second and Anattata was ranked as the latest.

As for the comparison of personal basic factors and Carita toward the understanding in lives, it was found that different personal basic factors effected the different in Carita. However, the understanding in lives was not different with statistical significance.

The correlation of Carita and the understanding in lives of Vipassana practitioners from Young Buddhists Associations of Thailand, Center 02 was found that those who characterized Buddhi-carita and Saddha-carita had positive state in the correlation of the understanding in lives with statistical significance whereas those who characterized Raga-carita, Dosa-carita, Moha-carita and Vitakka-carita had negative states in the correlation of the understand in lives with statistical significance.

The research showed the coherence between Carita and the understanding in lives which can be applied to develop the Carita by practicing Vipassana and also the teaching of Vipassana.